

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår ref:
21/00944-2

Saksbehandler:
Anne-Stine Solberg

Dato:
19. november 2021

Høringssvar - "Forslag til presiseringer i utlendingslovens og utlendingsforskriftens regler om utvisning av flyktning, av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser mv."

Vi takker for muligheten til å komme med innspill til høringsnotat datert 06.10.21 om forslag til presiseringer i utlendingslovens og utlendingsforskriftens regler om utvisning. Høringsnotatet er todelt. Den første delen handler om endringer i selve lovteksten for å presisere og tydeliggjøre gjeldende rett. Det andre handler om endringer i utlendingsforskriften for å følge opp endringer i utlendingsloven om alternativer til å utvise en utlending etter brudd på utlendingsloven § 66.

Barneombudet støtter forslaget. Vi mener det er positivt at departementet ønsker å tydeliggjøre hva som er gjeldende rett i de aktuelle bestemmelsene. Dette er viktig for å ivareta rettssikkerheten og sikre forutberegnelighet for de det berører. Barneombudet mener også det er positivt at endringer i utlendingsloven følges opp med tilhørende endringer og presiseringer i utlendingsforskriften.

Barneombudet går ikke inn på alle deler av forslaget, men vi vil konsentrere oss om de områder vi mener berører barn.

Barneombudet vil først gi noen generelle kommentarer om barnekonvensjonen, og særlig artiklene 2, 3 og 12. Barnekonvensjonen gjelder som norsk lov, og er ved motstrid gitt forrang gjennom menneskerettsloven § 3. Utlendingsloven inneholder mange bestemmelser som enten direkte eller indirekte berører barn, og barnekonvensjonens bestemmelser og prinsipper skal derfor også få betydning i utlendingslovens bestemmelser og i utlendingsforvaltningens praksis.

Barnekonvensjonen artikkel 2 er diskrimineringsbestemmelsen, og fastslår at rettighetene i barnekonvensjonen gjelder for alle barn, uten diskriminering av noe slag, og uten hensyn til forhold ved barnet, dets foreldre eller verger. Det innebærer, blant annet, at konvensjonens øvrige bestemmelser gjelder for og skal følges for alle barn.

Artikkel 3 fastslår at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn. Barnets beste er et tredelt konsept; det er en selvstendig rettighet for barnet, det er et grunnleggende fortolkende juridisk prinsipp og det er en prosedyreregulering. Det innebærer at hva som vil være til det konkrete barnets beste skal vurderes ved hver enkelt sak, og det må komme frem hvordan barnets beste er vurdert og vektlagt.

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

Artikkel 3 om barnets beste henger tett sammen med artikkel 12, om barnets rett til å bli hørt. Staten skal garantere et barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter retten til fritt å gi uttrykk for disse i alle forhold som vedrører barnet, og tillegge barnets synspunkter vekt i samsvar med alder og modenhet. Barn er eksperter på eget liv, og kan selv si mye om hva de ønsker og hva som vil være til deres beste. Barn kan også være gode kilder til eventuelle individuelle trekk som bør tas med i den aktuelle vurderingen. Det er vanskelig å skulle anslå hva som vil være til et konkret barns beste, uten samtidig å gi barnet anledning til å uttale seg om det.

Punkt 2: Forslaget til endringer i utlendingslovens regler om utvisning av flyktning av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser mv.:

Punkt.2.1: Innledning

Reglene i utlendingsloven om behandling av sikkerhetsaker ble endret og samlet i et eget kapittel i 2014. I dette høringsnotatet foreslår departementet å endre § 126 annet ledd, slik at det tydeliggjøres at det er adgang til å utvise en utlending av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser, selv om vedkommende er eller skal anerkjennes som flyktning. Departementet viser til at selv om en flyktning vedtas utvist, vil vedkommende i noen tilfeller være vernet mot utsendelse i henhold til non refoulement-prinsippet (Grunnloven § 93 og utlendingsloven § 73). Konsekvensene av et utvisningsvedtak vil i disse tilfellene være begrenset til at utlendingen nektes formell oppholdstillatelse og dermed også nektes de rettighetene en formell oppholdstillatelse ville gitt. Departementet skriver videre at den utviste kan, etter en nærmere vurdering, få en midlertidig oppholdstillatelse med begrensede rettigheter etter utlendingsloven § 74 i perioden frem til retur kan gjennomføres. Barneombudet vil påpeke at det er viktig at hensynet til eventuelle barn trekkes inn i denne vurderingen. Barnets beste er et grunnleggende hensyn, som skal vurderes ved alle avgjørelser som berører barn, jf. over. Barnekonvensjonen gjelder som norsk lov, og skal trekkes inn ved alle avgjørelser, uavhengig av om dette står eksplisitt i den aktuelle lovbestemmelsen. Vi mener det allikevel kan være viktig, av pedagogiske hensyn, at det synliggjøres at dette er et hensyn som skal tillegges grunnleggende vekt ved den aktuelle vurderingen. Det kan være av stor betydning for eventuelle barn at dets forelder får en midlertidig oppholdstillatelse i den perioden en utsendelse ikke er mulig.

Punkt 2.2.2: Tidspunktet for bortfall av oppholdstillatelse ved vedtak om utvisning

Om tidspunktet for bortfall av oppholdstillatelse ved vedtak om utvisning skriver departementet at det bør fremkomme tydelig av loven at enhver gyldig oppholdstillatelse bortfaller straks det er truffet vedtak om utvisning, med mindre forvaltningen etter en skjønnsmessig vurdering kommer til at det kan gis utsatt iverksetting inntil klagen er behandlet eller inntil domstolen har tatt endelig stilling. Barneombudet mener det er positivt at også dette fremgår direkte av ordlyden av hensyn til utlendingens mulighet til forutberegnelighet.

Samtidig er det også her viktig at barnets beste tas med som et grunnleggende hensyn i vurderingen av hvorvidt det skal gis utsatt iverksetting frem til vedtaket er endelig. Et utvisningsvedtak kan, som departementet selv viser til, ramme hardt. Dersom det foreligger en klage på vedtaket, og medfølgende tvil om at det vil bli stående, bør hensyn til eventuelle barn veie tungt ved vurderingen av om det skal gis utsatt iverksettelse. Det vil berøre barnets liv og hverdag å ha en utvist forelder, og hensyn til hva som vil være til det konkrete barnets beste, skal spille inn i vurderingen av om det skal gis utsatt iverksetting.

3. Presiseringer i utlendingsforskriften i forbindelse med nytt tiltak om tilleggstid mv. for permanent oppholdstillatelse ved alvorlige brudd på utlendingsloven

Punkt 3.3.1: Adgangen til å ilegge krav om tilleggstid for permanent opphold eller å nekte permanent oppholdstillatelse, i klageomgangen

I forbindelse med endringene av utlendingslovens §§ 60 og 70, var det ønsket å tydeliggjøre i forskriften at UNE i klageomgangen kan treffe vedtak om tilleggstid for permanent oppholdstillatelse eller om å nekte permanent oppholdstillatelse i tilfeller hvor UDI har fattet vedtak om utvisning. Departementet ønsket å tydeliggjøre dette av informasjonshensyn, og høringsnotatet følger opp dette. Barneombudet synes det er svært positivt og støtter forslaget.

Det følger direkte av ordlyden i utlendingsloven § 70 at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved forholdsmessighetsvurderingen. Når det tydeliggjøres i forskriften at UNE skal ta en selvstendig vurdering av om det skal vedtas andre reaksjoner enn utvisning, innebærer dette at barnets beste også her må komme inn i vurderingen. Det vil kunne øke barnas rettssikkerhet at dette skal vurderes i begge instanser. Det er videre en fordel at dette kan besluttes i klageomgangen, i stedet for at UDI eventuelt må behandle saken på nytt. Det er tidsbesparende for forvaltningen, og er også svært viktig for barn. Barn har et annet tidsperspektiv enn voksne, og det er derfor viktig at sakene blir avklart relativt raskt.

Punkt 3.3.2: Ny vurdering av ilagt krav om tilleggstid eller av vedtak om å nekte permanent oppholdstillatelse

I saker hvor det er truffet vedtak om utvisning, er det adgang til å oppheve innreiseforbudet ved endrede omstendigheter (utlendingsloven § 71 annet ledd). Departementet mener det er rimelig at det oppstilles en tilsvarende mulighet for ny vurdering i tilfeller hvor det er stilt krav om tilleggstid for permanent oppholdstillatelse, eller der det er nektet permanent oppholdstillatelse. Barneombudet syns også dette er positivt, og støtter forslaget. De samme hensyn som vist til under punkt 3.3.1 gjør seg gjeldende her. Det kan legge restriksjoner også på et barns liv å ha en forelder som ikke kan få permanent oppholdstillatelse. Det vil derfor kunne være av stor betydning at det, etter noe tid, kan foretas en ny vurdering av dette vedtaket.

Med vennlig hilsen

Camilla Kayed
fagsjef

Anne-Stine Solberg
rådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.